

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagoz)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranger, 2'50

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ULLADA POLÍTICA

Já varem dirho qu' en Montero Ríos, políticamente, se suicidava al presentar la ley de suspensió de garantías. Ha cayut pera no tornar á alsarse may más.

En Moret devia estar previngut pera reemplasarlo, ja que en menos de tres hora va tenir conjumat el ministeri nou. Del anterior hi han quedat l' indispensable Romanones y l' gendre del difunt Montero, Sr. García Prieto, que ha passat de Gobernació á Gracia y Justicia, passant aquell de Foment á Gobernació. Las demés carteras han sigut distribuïdes així: Estat, duch de Almodóvar del Río; Hisenda, Amós Salvador; Foment, Gasset; Instrucción Pública, Santamaría de Paredes; Guerra, general Luque, y Marina, Concas.

Els canalejistes no tenen representació en el ministeri; en canvi n' hi han alcansat els villaverdists, en la persona del Sr. Gasset. Aquella resta y aquesta suma han donat molt que parlar. Representan un buyt y un pes que á la curta ó á la llarga han de produir forzosament un gran desequilibri.

Particularitats. El ministre d' Estat estava en desacord ab en Montero Ríos en la qüestió del Marroch.

El ministre de Hisenda, ab tot y tenir un villa-verdiste de company, en lloch de acceptar els plans financers de 'Villaverde, qu' eran els que mantenian l' existència de aquella agrupació pòstuma, ha admés el pressupost del Echegaray calcat sobre l' pressupost del Osma.

El Sr. Santamaría, catedràtic de la Universitat Central, sigué professor de Dret polítich del rey.

El Sr. Concas es un general de Marina, català per més senyas, que's trobà en el desastre de Santiago de Cuba, sortintne ferit.

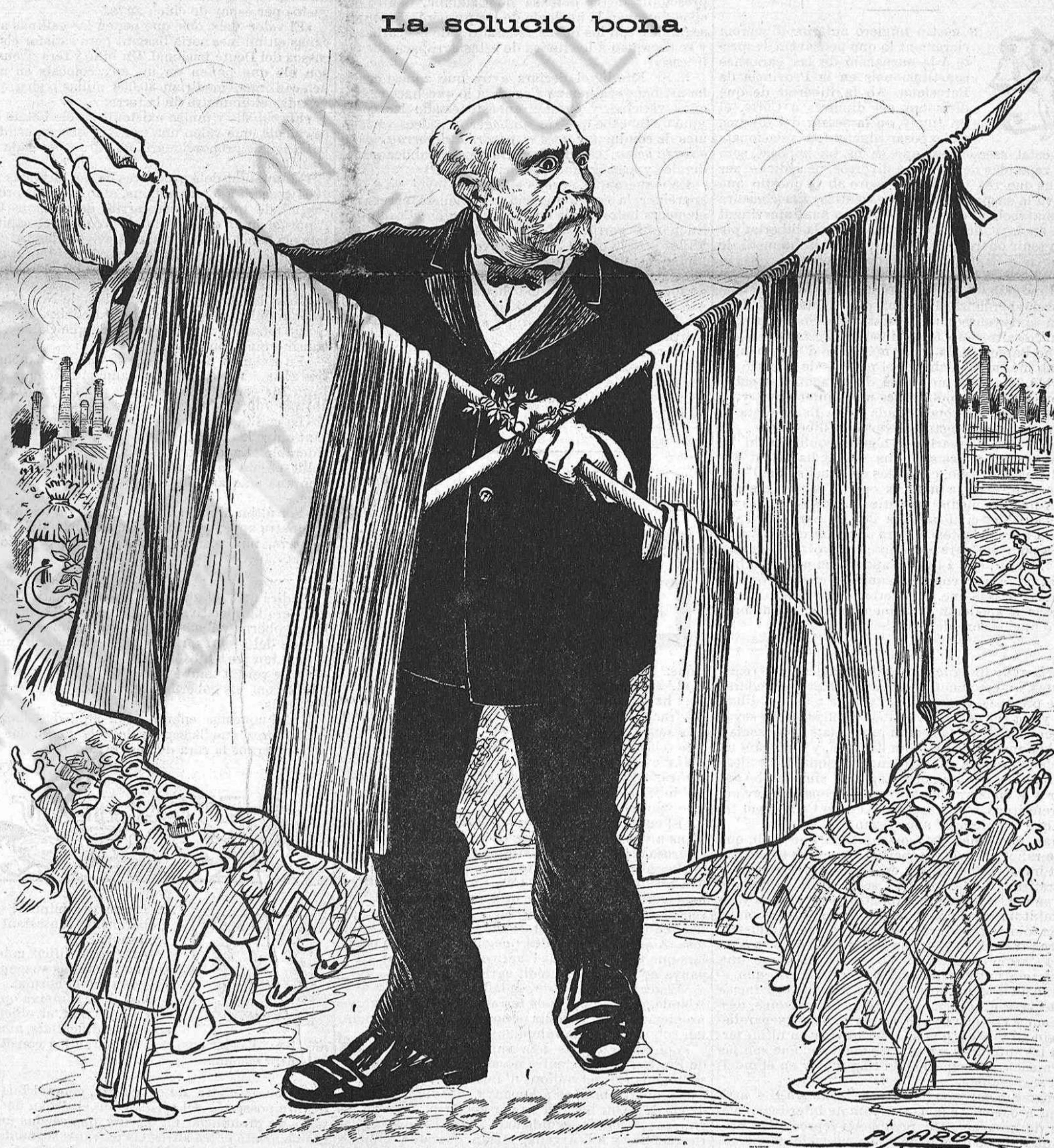
Y en quant al general Luque, militar de carrera brillant y home il·lustrat y formal, se li atribueixen conviccions republicanes, si bé com á militar disciplinat s' absté de posarlas en joch, no havent prèt part fins ara en la política palpitant. Al ser nombrat ministre desempenyava el mando militar de Andalusia, y's diu d' ell qu' en els conflictes entre 'l capital y 'l traball, s' havia mostrat sempre benèvol ab els desvalguts traballadors.

Y ara, mirant la cosa en conjunt, dirém: que aixis com la situació passada era un embull, la present tanca misteris fins ara inexplicables.

El Sr. Moret ha reiterat vivament que l' actual ministeri representa y significa la preponderància del poder civil sobre tots els demés poders. Es que havia arribat Espanya a un estat de un perill tan imminent de caure en l' aberració de un poder personal, sostingut per la forsa, que s' haja fet necessaria aquesta reiterada declaració?

Aixó s' hauria pogut dilucidar en el Parlament, y no s' ha discutit. En Moret, al presentarse ab els nous ministres, va fugir el cos á tota investigació sobre aquest particular. Hi ha mes encare. Al escalar la crisi s' estava discutint la contestació al Mensatge de la Corona, el qual dona lloch sempre á un detingut debat polítich. Donchs, bé: la discussió ha sigut tallada en sech, y la contestació aprobada, com per sorpresa, en votació ordinaria. ¿Com s' explica aquesta renúncia de les oposicions al lleigitim dret que tenfan d' enfondrir en aquest assumpt? Tot això resulta verdaderament misteriós.

Al govern li convé, avants que tot, tenir regularizada la situació econòmica del país. Pero ¿de qui es la culpa, si 'ls pressupostos s' han presentat tart y malament? Sobre qu' recàuria la responsabilitat de que no pogués cumplirse l' precepte constitucional?

—Héusela aquí. ¡Visca Catalunya y visca Espanya!... ¡Visca Espanya y visca Catalunya!

Donchs totes las oposicions s' han aplanat á la súplica del govern, prestantse á discutir el pressupost á pas de carga, apelant si es precis á la pròrroga de

las sessions y fins á la sessió permanent en cas necessari. Todas las oposiciones s' han prestat á passar l' esponja sobre las responsabilitats contretas pels

govern, qu' en lloch de cumplir ab el seu deber han perdut el temps miserabilment. Ni tant sols s' ha fet valer el compromís que ha-

vian contret els liberals de procedir á la suspensió dels consums, obligantlos á cumplirlo. En un principi la minoria republicana s' havia compromés á votar el pressupost dintre del terme legal, ab la condició de que 'ls consums serían suprimits. Pero á última hora ha dulcificat la seva actitud, passant per combatre l' odiosa contribució sobre la miseria del poble, pero deixant de ferne una qüestió de vida ó mort.

Sobre las combinacions entre 'l govern y 'ls jefes de grups parlamentaris, deya dinars *El País*:

«Por qué Romero Robledo no desarròllo el pensamiento que inició en la anterior sesión? ¿Por qué Salmerón se calla también lo mucho que tiene que decir y da facilidades para discutir los presupuestos? ¿Es que Moret le ha dado razones convincentes que aconsejan callar? ¿Es que ha ofrecido algo que remedie la carestía? [Allí los diputados con su mandado!] Pero á nosotros nos duele mucho que un hombre de integridad y de prestigio como don Nicolás Salmerón descienda á platicar mano á mano con las comadres parlamentarias. Por él, por la minoría que preside y por la Unión Republicana queremos no verle más con tan malas compañías. ¡Todo al salón de sesiones!»

Així entenem nosaltres que ha de ser. Res de misteri! Tot al saló de sessions!

Perque sabém per experiéncia el preu á que 'pagan las complacencias ab els goberns de la monarquía. Y á més, com á demòcratas que tenim per element de forsa poderosa, l'intervenció de la opinió pública en tots els assumptos, creyém que no's pot prescindir de la publicitat y s'ha de fer de manera que tot s' aclari y tot s' expliqui á la llum del dia.

Els misteris... á la professió del Dijous Sant!

PEP BULLANGA

A veure si 'ns enteném

N nostre número anterior diquerem clarament lo que pensavam respecte á la suspensió de las garantías constitucionals en la Província de Barcelona. Ab la llibertat de que disfrutan els diputats á Corts, el Sr. Junoy, en la sessió del dilluns, va exposar algunes fets relacionats ab l'estat excepcional que se 'ns ha imposat, com son: repetidas denuncias á diversos periódics per motius que res tenen que veure ab la qüestió que motivá la suspensió de las garantías, y la clausura de una societat de músics que no han intervint may en la política. Gran sort es per la llibertat política tenir obert el Parlament, ahont hi ha medi de formular reclamacions y exposar queixas.

El comte de Romanones, ministre de Foment del anterior gabinet, y en l' actual ministre de la Gobernació, apremiat vivament pel diputat republicà, deixá entreveure que l'estat excepcional tornaria may en la política. Gran sort es per la llibertat política tenir obert el Parlament, ahont hi ha medi de formular reclamacions y exposar queixas.

Precis es confessarho. Si alguns conflictes hi ha hagut aquí en aquests últims temps, han sigut sòls conflictes de opinió, conflictes de aquells que l'opinió 'ls planteja y la mateixa opinió 'ls resolt, sense necessitat de medis coercitius. Així se realisa en tots els pobles civilitzats. La lley, amparo de tots, y arma á la vegada dels poders públichs, es en aquells pobles suficient pera corregir qualsevol transgressió. Y la llibertat, que á la fi s'apoya sempre en el bon sentit, basta pera conjurar aqueixas crisis d'opinió, aqueixas passas que, com certas epidemias, algunas vegadas s'apoderan de la mentalitat de un número més o menys considerable de individuos.

**

Serà avuy indigne de nosaltres atacar als regionalistes, que momentàneament acaben de quedarse sense prempsa. Quan disfrutavan de totes las llibertats, y pot ser extremany l'ús d' ellas ab las seves exageracions y ab las seves procacitats y sarcasmes, ens batíam ab ells ab tota l'ànima, y ho feyan no ja sols per nostra adhesió incondicional á las ideas progressivas y per amor á Espanya, sinó també per amor á la mateixa Catalunya. Mil cops ho haviam dit, referints als exagerats:—Pobre Catalunya! De tant que t' estiman t' apunyegan.

Gran mal li han fet sostinen un equivoch, que sense rahó, y en certs esperits lleugers y excessivament impressionables, ha engendrat la sospita del separatisme català. Aqueixa sospita, tan infundada com se vulga, ha restat simpatias á Catalunya y ha produhit un moviment contrari á la seva preponderancia dintre d'Espanya y fins á la seva industria y al seu travall. Perque una exageració n' porta sempre de retop un'altra. Y no es res més que una exageració anti-patriótica y delirant l' acort que s' atribueix á certos comerciants d'algunes províncies de negarse á negociar ab productes catalans, despreciant y castigant així, no als suposats separatistas, sino á tots els fills de Catalunya, y en últim terme á les suferents classes traballadoras, que son las que menos participació han tingut may en el moviment regionalista.

Gravíssim dany podrà sufrir Catalunya si s' arribessin á enconar aqueixas rivalitats inter-regionals, fillas de un mal-entès. Semblants repressalias produhiran dintre d'Espanya una situació de discordia, mil vegadas pitjor que l'mateix separatisme. Conviure dintre de una mateixa nacionalitat tan sols pera barallarnos y perjudicarnos mútuament, fora mil vegadas pitjor que viure pobre y miserabile, tancat cada hú dintre de casa seva.

Prevoyent aquests resultats, nosaltres hem combatut sempre l'regionalisme català, per sas tenden-

cias á aislarse del moviment polítich general d'Espanya. No pot condirir á res, més que á engendrar estérils perturbacions, el propósito de crear un rodaje que no engrani ab la gran màquina nacional. Per això, com á medi de mantenir la legitima importància de Catalunya dintre d'Espanya, enfront de la maranya regionalista, agregat d'elements heterogenis y antitèctics, despertador constant de rezels y sospitas separatistas, hem sostingut nosaltres el programa republicà, que afecta á tot Espanya y la solució autonomista que dona satisfacció plena á l'aspiració de tots els espanyols á liurarse dels excessos de una centralisació absorbent y destructora del vigor nacional.

Ab aquest programa franch, clar y ben definit, Catalunya s' farà escoltar de tot Espanya, y en el moviment progressiu que interessa á tots els espanyols amants de la regeneració de la patria, Catalunya ocuparía el primer lloc en la vanguardia.

**

Aprofitin els regionalistas la calma forsada á que 'ls condemna la suspensió de las garantías, per entrar en reflexió y meditar serenament.

Pel camí que següen no anaven en lloc, com no sigueu á la ruina y á la disgracia de Catalunya.

Fa pochs días el Sr. Russinyol dirigia una carta al general Delgado Zuleta desvaneixent rumors que havien circulat sobre certas determinacions que s'atribueïan á la Lliga regionalista, y consignant que la Lliga «repite una vez más que aspira a realizar su programa dentro de Espanya, condenando toda tendencia separatista.» Creyém que no n' hi ha prou ab aquesta aspiració. No basta quedarse á Espanya pera realizar un programa determinat, sino qu' es ademés necessari estimarla ab aquella afeció intima y spontànea, que no pugui donar lloc á dutes de cap mena, y traballar constantment per la seva grandesa y prosperitat, y això 's consegueix no aislant-si fent políctica nacional al mateix temps que catalana. En una paraula, precisa desvanerir el mal entès que ha creat el moviment regionalista.

El mateix Sr. Russinyol, en un coloqui ab un periodich local, recordava que l' any 1901 va dir en el Congrés que al atacar el govern al regionalisme, logrará que «muchos de los catalanistas que acatan los poderes y las instituciones constituidas, para no prescindir de la defensa de Catalunya, dentro de ellas, busquen la analogia de los principios que seguimos con los de los federales y de los carlistas, y se acerquen á los lindes de estas agrupaciones políticas.»

El Sr. Russinyol declara avuy que aquest cas ja ha arribat: «ya hemos llegado á lo que hace cuatro años vaticiné, y puestas en este estado las cosas ¿qué duda cabe que sin ambages ni rodeos variaremos de conducta y unos se pondrán el gorro frigo y otros la boina, siendo los primeros republicanos federales y los segundos tradicionalistas?»

De manera que, segons el Sr. Russinyol, va á desaparéixer la conglomeració regionalista, agregat d'elements heterogenis que mantenian en el camp polítich una perturbació sense cap objecte práctic. Millor será lo que 'l Sr. Russinyol indica: que cada hu se 'n vagi bonament al seu camp, portanthi aqueix gran amor á Catalunya, propi y característich de tots els catalans, sense distinció de ideas ni de partits; amor que no exclueix ans al contrari aferma el que ha de inspirarnos sempre la mare Espanya.

Y avensats y retrògrados, progressius y estacionaris lluytarán cara á cara, sense enganys, ni equivocas, com lluytan en tots els pobles vius; y lluytan aquí pel bé de Catalunya y per la regeneració de la patria espanyola.

P. K.

COPS D' ULL

ESDE lluny ens contemplan y ens examinan millor y ab més exactitud de lo que podríam ferho nosaltres mateixos des de aquí.

Le Petit Journal de París, en un article titulat *La miseria d'Espanya*, enfilà entre

altras las següents observacions:

«L' agricultura del altre costat dels Pirineus, ja may ha sigut pròspera. Ab excepció de quan el mercat francès estava obert absorbint la casi totalitat dels seus vins, el productor espanyol no ha conegut dades felloses.

»La casi ruptura comercial motivada per las tarifas franceses de 1892, determinà la major depreciació de la seva cultita y una disminució constant en las exportacions.

»El cultller de vins se mor de fam en sos cellers plens á vessar, que una legislació fiscal impopular y rigurosa li impedeix transformar en alcohol.

»Per altra part, els mètodes de cultiu son á Espanya rutinaris y atrassats. Cap experiéncia científica ha sugerit allí la idea de millorar las terras. L' ausència de tot auxili per part del primer establecimiento de crèdit, ha sigut contraria á tota innovació proficosa. A Espanya son desconeguts els bancks populares que han regenerat l' agricultura italiana. A Espanya no existeix el crèdit agrícola.

»El régime agrari de Andalusia comparable al d'Irlanda, es tan funest als terratinents com als grans propietaris y no aprofita sino als sub-arrendadors, tan cobdiciosos com inhumans.

»Contant Espanya una superficie casi igual á la de França, mèntres entre nosaltres el cultiu del blat s' emporta set milions d' hectáreas, apenas si n' ocupa quatre milions á Espanya, ab un rendiment de cinch á vuit hectolitres per hectárea. Y en un terren que despobla seguidament l' emigració á l' Amèrica del Sur y á l' Argelia, restan quaranta milions d' hectáreas en ermit.

»Agreguis á n' això la dificultat y carestia en els transports, en un país ahont la red de ferrocarrils es sols de 14,000 kilòmetres (45,000 á França); las carreteras nacionals de 32,000 kilòmetres (70,000 á França); els canals 6 ius navegables de 3,000 (16,000 á França); y abont la de camins vehinals apenas

està esbossada, y ja no trobarém extrany que 'l quintal de blat valgu 31 franchs á Castella, mentre se paga á 18 y á 19 franchs á Londres y á París.

»Pero encare hi ha més. La elevació dels cambis entrega els espanyols al arbitre dels especuladors. La diferencia entre 'l valor de la moneda de compra y de venda, assegura als intermediaris una verdadera prima en l' exportació.

»L' abastiment de la vida no pot resultar sino de la baixa del cambi, y 'l cambi no disminuirà pas sino 'l dia en qu' haja Espanya transformat radicalment la seva posició econòmica enfront del extranger, el dia en que de deutora s' converteix en acreedora.»

**

En aquest punt podrem afegir que aquest dia, desgraciadament, està cada vegada més lluny.

Perque 'ls que s' han erigit en conductors d'Espanya no se'n ocupan poch ni molt de aquestes coses, de las quals depén la vida de la nació. Deixeulos á n' ells constituir situacions políticas artificials, apoyadas ab més o menys constància per majorias parlamentaries fillas del xanxullo y la coacció. Deixeulos sostén convencionalismes inestables com á base de la constitució del Estat. Deixeulos jugar á crisi y á continuos cambis de ministeri, que no responden á cap necessitat pública y sí tan sols á las conveniencies de las oligarquías imperantes. No saben fer res més que això.

Mentre tant el mon marxa 'sempre avant, y nosaltres ja no 'ns limitém á permanéixer estacionaris, sino que l' hem donada en endarrerirnos.

»Se vol saber ab quina velocitat avansan las nacions que han tingut la fortuna de resoldre 'l problema de la seva constitució baix la forma republicana?

Llegeixinse 'ls datos següents que 's refereixen als Estats Units de Amèrica.

**

«La cullita del cotó de un sol any s' evalúa en 600 milions de duros. Corresponden per aquest sol concepte 40 duros per cada família dels Estats Units.

»Més gran es encare la cullita del blat de moro. El valor total de sols aquest grà cullit en un any bastaría per pagar el Deute nacional ab un any de interessos, y ajudaria al Gobern á pagar els seus gastos per espay de cinch anys.

»El valor dels ous que ponen las gallinas americanas en un mes seria bastant pera satisfer els interessos del Deute nacional. Un billó y tres d' ous, que son els que ponen en un any, colocats en una línia continua, medirien 30,000 millas ó siga quatre vegades el diàmetre de la terra.

»Els caballs y mulas existents en els Estats Units se calcula que valen una cantitat que repartida per parts iguals proporcionaria 65 duros per cada familia del país.

»La totalitat dels productes de las hisendas l' any 1904 ascendí á 5 mil milions, això es, molt prop del capital de tots els ferrocarrils dels Estats Units. Aquesta suma es més de sis vegadas el capital de tots els bancks nacionals; es tres vegadas las ganancies líquides de tots els ferrocarrils; es tan gran casi com el valor de las manufacturas en 1900 deduhi el cost de la primera materia.

»En sole dos anys els hisendats de Nort-Amèrica han produhit una riquesa qu' escedeix á la producció de totes las minas d' or, desde que Colón va descubrir aquell continent.

»En sis anys els dipòsits de tots els bancks dels tres Estats agricultors han aumentat com segueix: Iowa 164 per 100; Kansas, 219 per 100, y Mississippi, 301 per 100.

»La cullita del arròs, qual consum se va generalitzar entre las famílias, ya creixent en proporció considerable. La del blat destinat á pastas pera sopa, cullit en un any, ompliria un magatzém tan gran com una mansana del Ensanche y de 100 peus de alçada.

»Per últim, l' augment de capital de las hisendas en quatre anys, per sobre l' apreciació del valor de la terra, ha ascendit á ben prop 2,000 milions de duros.»

**

Se dirà que tot això 's deu á la iniciativa particular. Pero la iniciativa particular sense 'l concurs dels bons goberns y l' eficacia de un régimen adequat á la vida del progrés, no arribaria á conseguir may resultats tan portentosos.

Bé es veritat també qu' en últim terme, tant el régimen com els goberns, son fills de las energias individuals.

Y ay! aquestes energias son aquí desconeigudas. Ja fa temps que 'ls espanyols sols tenim las mans pera taparnos la cara de vergonya.

P. DEL O.

NA frasse del ministro de la Gobernació, contestant á n' en Junoy:

**

—Es más difícil gobernar con las garantías suspendidas que en tiempo normal.

Som de la mateixa opinión.

Y per lo tanto, al objecte de solventar dificultats, ni un dia

més han d' estar suspenes las garantías constitucionals á Barcelona.

El nou ministre de la guerra, general Luque, al prendre possessió del càrrec en el Palau de Bonavista, va pronunciar un discurs, que segons un telegrama, conté entre altres els parafisos següents:

«Son conocidas mis ideas como demòcrata; pero antes que todo soy militar.

»Nada de juntas ni juntitas que parecen querer convertir el ejército en gremios de comerciantes. Aquí no hay más junta que yo.»

«Mi primera empresa es establecer la disciplina moral del ejército, ya que la material está conjura-

da. Després he de trabajar mucho para el ejército y para la patria.»

Creyém que son dignas de ser coneigudas aquestes manifestacions.

Y es molt millor encare que desde 'l Palau de Bonavista, 's demostri tenir bona vista.

Un periódich inglés *The Daily Chronicle* ha publicat un despaig de Roma dihent que una de las ràhons que han motivat el retràs en la publicació oficial del matrimonio del rey Alfonso ab la princesa de Battemberg, consisteix en l' actitud del Vaticà que s' oposa á dit matrimonio, per ser aquella prinsesa protestant.

Ab tan desgraciat motiu, els lladres podrán dir:—Ahí nos las den todas!

Necessita Espanya una gran vida pública. Que's plantejin y's ventilin un sens fi de qüestions políticas, económicas, religiosas y sociales que fa moltísim temps que s'arrossejan y s'aplaissen indefinidament, per causa de l'atzarosa política menuda, qu' es la única que prepondera.

Y á pesar de tot, ja veurán vostés com tot continuará quedant en l'aire. Aquelles qüestions tan vitals no's poden resoldre dintre del present estat de cosas.

Ara's va de dret á l'aprobació dels pressupostos. Un pastixxo que las situacions se venen passant l'una á l'altra, com la sota d'oros en el joch de la mona.

Després d'aprobats, el govern considerarà cumplir el precepte constitucional, y serà capás de tan car les Corts... y á vivir.

Si pero á viure ell, encare que haja de ser á expensas de la vida de la nació.

També á Inglaterra hi ha actualment obrers sense feynia. Pero allí, á lo menos, el govern se preocupa d'ells, y no permet que cayguin en la desesperació.

Per la seva part la reyna ha obert una suscripció encabessantla ab dos mil lliuras esterlinas (50,000 frances).

No es molt. Pero menos es res.

Tenim en porta alguns tractats de comers, ab la particularitat de que serán concertats sense ferlos precedir de la corresponent revisió arancelaria.

Aixó val tant com entregar la producció nacional á totas las incertituds de lo imprevist. Tenen rahó l's industrials d'estar queixosos. Pero ja no tenen tanta si's considera qu'ells son els que apoyan, ó quan menos toleran, als governs monárquics.

Sols els ases se deixan portar pel ronsal. Y ja que tan mansos son, es just que aguantin resignats tots els cops de xurriac.

PRULLÁNS, 26 de novembre

En aquest poble hem passat tres dies molt divertits. Ens ha vingut un comedian mítich que segons diuen es de Martinet; y tres nits seguidas que s'enfila al costi de les mentides dihen disbarats. Enterats els joves de aquest poble de dita comedia, hi acudiren á la carrera para fers'hi alguns panxóns de riure; de modo que si el nostre mossen continúa enviantnos sovint cómichs de aquests, tindrà molt concorregut el seu teatre.

MOLÀ, 3 de desembre

El nostre Nofre s'ha posat d'acord ab el cacich Escoda pera que'l partit republicà d'aquest poble no puga surar.

Pera desvirtuar la feyna dels que 'ns poden portar de cara al progrés va utilzar la *boya* mística, pera fer perde la brújula als peluts que l'escoltaven. ¿Saben què 'ls deys? Respecte á les eleccions que no votessin als republicans perque son la ànima del diable y podrà ser fàcil que aquell dimoni de 'n Lerroux se recordés que en aquest poble hi ha qui no segueix el camí pera anar recte al cel, y ab lo recort del seu diputat els barcelonins fessin venir la ventada que ab ajuda d'ells els caygué días enrera.

SOLERÁS, 2 de desembre

L'ensotanat, deya desde el cubell mítich á sos feliçgressos, que ell no marxarà del poble per grans que fosin las protestas que rebés de ells, pero al veure la energia de aquells honrats veïnhs, no va tenir altre medi que tocar las de Villadiego.

Y estàt clar, hi estava tan bé, que no pogué menos de exclamar: Que com que Deu lo havia posat allí, moriría, si precis fos, en las ruinas de la casa rectoral; més havia valgut aixís.

Figürinse que un dia va despomlar el batall de la campana y al caure al carrer per poch no mata y fereix á infinitat de criatures que en aquells moments estavan de espansió en aquell lloch, però com que ell va dir que era amo y senyor de las obras de la iglesia, no sabem encara que se haja fet tan precisa y humanitaria millora, pero evitar una sensible desgracia.

Pero la veritat es, que may hem estat tan tranquilis, com desde que tenim l'home negre fora. ¡Es una plaga aquesta que causa més mal que la filoxera!

DESPEDIDA

¡Desventurat don Eugeni! Quina manera de caure! Si no que tal volta fora poch retòrica la frasse, ingénument li dirà que ha caygut de quatre grapas.

¿Vosté es aquell gran polítich de qui tothom esperava tan atrevidas empresas y iniciativas tan magnas?

¿Vosté es aquell canonista de tan rara perspectiva, que per víu fou designat per representá la Espanya en la Junta que á Paris va firmá el tractat de marras?

Françament, avi Montero, fins contant ab la rebaixa que quan se tracta de mérits convé fé en la gent de casa, may ens hauríam cregut que aquell gegant, aquella aliga, aquell geni portentós d'ulls grisos y barba blanca ens sortís al cap-de-vall tan buyt, tan manso, tan *rana*.

¿Es possible, don Eugeni? ¿Es possible que per caure de la manera ridícula que de veure 'l món acaba, armés ara fa cinch mesos tan tremenda saragata, solicitant el poder poch menos que á esgarrapadas y fent creure á la nació que si al ff' vosté pujava tot això s'arreglaria

Un escultor que plega

—Deixemho corre... 'M pensava fer dugas estatuas de primera y m' ha resultat una pasterada, que ni jo mateix l' entenç.

en tres ó quatre senmanas?
«Com l' ha empleat aquest temps?
Fassi'l favor d' explicarce.
¿En qué dimontru ha invertit el talent que 'ls seus compares á coro li atribuifan?
¿Qué ha fet, un cop empunyadas las riendas d' aquest poder que ab tant ardor demanava?
¿Qué ha fet... Colocá als seus gendres, regalar brevas ben grassas als seus fills y als seus nebots, reparir bonas talladas á tota la parentela de part de pare y de mare... y res més. Fora d' això y de alguna que altra planxa de las de menor quantifa, no hi ha en la seva campanya ni un sol rasgo, ni una idea, ni un acte de ressonancia, ni un gesto d' home d' Estat. ¡Tot vulgaritat! ¡Tot palla!

¡Pobre matador del Mecó! Després de tan grans hassanyas, meditadas ab els peus y ab els peus executadas, no 'l sorprengui que 'l país rigui avuy al véurel caure y en el fondo se 'alegrí, segur de que, per panarra que sigui 'l seu successor, no ho farà ab tan poca trassa com el desditzat gallego dels peñichs y la bufanda.

Ara... no sigui tossut. Poltich que així fracassa, no deu aspirar mai més á torná a agafar pel mànech la paelha del poder.
¡Tot en aquest món s' acaba! La seva missió ha finit, y no hi ha forces humanas ni divinas que del sot hont dissipate va enfonsarre puguin tréurel. Per lo tant, que li enganxin la tartana, y no cometí 'l bunyol de fers'ho dir dos vegadas.

¡A Galicia, avi Montero! ¡A Lourizán á donarre uns quants anys de bona vida, lluny del burgit de las Cámaras, sentint tan sòls els discursos dels galls dindis y dels ànechs!
Desis, desis, don Eugeni; retris allá á la platja hont las ondas del mar gran cantan els dols de la patria; menji, begui, fumi, dormi y olvidis fins de nosaltres; qu' en el desconcert polítich de la pobra orquesta hispana, el seu miserò instrument, creguim, no 'ns hi fa cap falta.

C. GUMA

EL NOU MINISTERI

A han tussit? Ja s' han mocat? Ja s' han posat bé á la cadira? Ja han fet vostés totas aquellas coses que predisposan l'esperit á la contemplació dels grans espectacles?

Donchs, silenci y atenció. Vaig a tenir l'honor de presentarlos el nou Gobern.

¿Están á punt... Siguém'hi.

MORET

A n' aquést sí que no podém dirla: mal profit te fassí...

Cert que ha arribat al ff' á la Presidència del Ministeri; pero jquant no li ha costat, quants anys no ha tingut d'esperarre y quants sacrificis no ha hagut de fer pera poder posar el peu en aquesta altura, suprén ideal, aspiració constant de tota la seva existencial...

Donchs, silenci y atenció. Vaig a tenir l'honor de presentarlos el nou Gobern.

¿Están á punt... Siguém'hi.

MORET

A n' aquést sí que no podém dirla: mal profit te fassí...

Cert que ha arribat al ff' á la Presidència del Ministeri; pero jquant no li ha costat, quants anys no ha tingut d'esperarre y quants sacrificis no ha hagut de fer pera poder posar el peu en aquesta altura, suprén ideal, aspiració constant de tota la seva existencial...

Donchs, silenci y atenció. Vaig a tenir l'honor de presentarlos el nou Gobern.

¿Están á punt... Siguém'hi.

MORET

A n' aquést sí que no podém dirla: mal profit te fassí...

Cert que ha arribat al ff' á la Presidència del Ministeri; pero jquant no li ha costat, quants anys no ha tingut d'esperarre y quants sacrificis no ha hagut de fer pera poder posar el peu en aquesta altura, suprén ideal, aspiració constant de tota la seva existencial...

la crisis obrera, repartint dotze milions de pessetas.

Y encare que se sab que 'ls milions varen ser repartits, se sab també que la crisis continua com si tal cosa.

SANTAMARÍA DE PAREDES

Ministre d' Instrucció. Nou de trinca y persona molt ilustrada.

Ha escrit llibres, es professor de Dret polítich á la Universitat de Madrid... y parin de contar.

Aixó es lo únic que ara com ara se sab d' ell.

GASSET

¿No dirian per qué en Moret l' ha fet ministre á n' aquest senyor?

—Perque, sentne, l' *Imparcial*

no farà'l raro?

—Cabal.

Lo graciós es que l' han clavat á *Foment*, departament qu' ell, un' altra vegada, havia desbatjat, posant el nom de *Ministeri d'Agricultura, Industria, Comers y Obras públicas...* y res més.

¿Qué haurá pensat l' home al reparar que una cosa qu' ell va deixar tan llarga, ara li tornan tan curta?

SALVADOR

Es el ministre d' Hisenda y 's diu *Salvador*, pero ja veurán com fet y fet no salva res.

En Sagasta li era oncle.

Nosaltres li som primos.

Perque tractants del ministre d' Hisenda, ja podem comprendre qu' es ell el que's cuya de cobrar-nos las contribucions.

Vels'hi aquí 'l flamant Gobern que las circumstancies han posat al davant dels destinos d'Espanya.

¿Qué 'ls sembla?

Si 'ls agrada, bé. Si no 'ls agrada, consolínse pensant que ab el temps... encare'n tindrém de pitjors.

FANTÀSTICH

ATISFETA la seva vanitat senil, en Montero Ríos ha deixat el govern, y fins se diu que's proposa retirarse á la vida privada.

Ja havia de ferho l' endemà de la firma del tractat de París.

Hi ha homes polítichs que no estan bé sino á casa seva.

Perque, aném á veure, ¿qué n' ha tret de presidir un Concill de ministres, més que un gran desprestigi?

Va entrarhi quan era encare un ilustre *canonista*.

Y n' ha sortit transformat en un ilustre Sr. *Canóns*.

Va de quinto:

Un subgepte caygué malalt. La familia alarmada envia á buscar á un metje amich, que després d'examinar, digué:

—No crech que siga res. Ens posarém en una actitud expectant.

Al dia següent nova visita. La gravetat del malalt havia anat en augment: aixó's veia á simple vista. Y no obstant, el metje continuava mostrantse partidari de la espectació.

Al tercer dia'l malalt havia mort. Y'l metje digué:

—Ara es quan començo á comprender tota la gravetat de la seva dolència.

Fàssinse càrrec de aquest quinto 'ls galenos de la política encarregats de cuidar á la desventurada Espanya.

Tal vegada esperan sols que siga morta pera començar á comprender la gravetat de la seva malaltia.

La freqüència ab que's realisen las crissis ministerials, dona oportunitat á la següent frasse pintoresca, recullida de la boca de un ciutadà:

—Catufols que pujan, catufols que baixan... Catufols que s' esquerden, catufols que's trencen... Aixó no es una nació. Aixó es una cinia.

Mitj any de passo han ocupat el poder els liberals baixa la presidència d'en Montero Ríos. Y no 's dirá que no tingui'l país necessitat apremiants de les que requereixen remeys ab gran urgència.

Donchs, en tot aquest temps, las Corts no han votat més que una llei. La llei suspenen las garantías constitucionals á Barcelona y la seva província.

Ja veuen si s' han fet acreedors á descansar.

Per mi que descansin... Pero com els morts... Que descansin eternament.

Un dels ministres nous que'm fan més gracia es el Sr. Santamaría.

—¡Santa Marí!

—Ora pro nobis!

Avants de la crissis se deya qu' en Moret y en Calella estaven de perfecte acort.

Una vegada resolta la crissis s' ha vist, en efecte, qu' era cert.

Están de perfecte acort. Moret en menjar y Canales en mirar com menja.

Té rahó aquell que deya:

—Suspender les garantías constitucionals de un poble, es com anestesiar á un malalt que haja de ser objecte de una operació quirúrgica. Sols en cassos de aquesta gravetat se pot disculpar que s'emplehi un sistema, algú tant perillós, si no 's procedeix ab el cuidado degut.

Ara bé: ¿se troba en aquest cas la província de Barcelona?

No sé si's referia al temor de la operació quirúrgica, un company de causa, que deya tot desconsolat:

—Pot ser quan ens despertaran ens trobaré que ja no som masclles.

L' Obra de don Eugeni

conviccions son com la pega dolsa, que posada al sol s'estova y pert la forma.
Mal capitá de barco.

Un dels mèrits que més ressalten en ell es la facilitat de paraula. Parla com una calandria. Pero ni les calandries, ni 'ls canaris, ni 'ls russinyols han salvat may á cap poble.

La oratoria d'en Moret es galana y florida, aixó sí, molt florida.

Pero no hi ha que flar de les flors, per hermosas que siguin. Fàcilment se marceixen, se secan, cauen, y d' elles no'n queda més que les espines.

Un se trencava l' cap buscant la causa de haver sigut disolt el Sindicat musical.

—No ho entench,—deya—tractantse de una societat de músichs quals socis no tenían altre objectiu que buscar contractas ventajoses, perque l' havian de disoldre.

—¿Ha dit qu' eran músichs els socis del Sindicat?

—Sí, senyor.

—Donchs ara casi m' explico la seva disolució. Els músichs bufan, y en certas circumstancies no's permet res... ni bufar.

L' Amós Salvador, tot just possessionat de la cartera, va tenir un fort atach de reuma.

Si ell, que ha de cobrar, se dol així, ¿que no'l hi succehirà als pobres pagans?

En Lluís Canalejas ha anat al districte de Viladecans, a presentar als electors un nou candidat que ocupa'l lloc qu'ell ha deixat vacant, per haver acceptat el càrrec de senador vitalici.

Pero, segons sembla, fins els més bens li han respondut que ja estan cansats de rabadans caciquistes. Farán molt bé en escullir lliurement al seu representant, prescindint de tota ingerència extranya que sempre resulta botxornosa.

El candidat del Sr. Canalejas se nomena Reventós.

Pero 'ls electors de aquell districte li han canviat l' apellido. Lo qu' es per ells, en lloc de Reventós, se diu Reventat.

A un canalejista li deyan:

—Vaja, que al vostre jefe li ha de passar sempre lo mateix. Se resolen las crissis ministerials, y ab ell no hi pensan... Ni ab ell, ni ab cap dels seus amics. No sembla sino qu' li deixin pera vestir sants Réplica del canalejista:

—Per vestir sants... ó per despollar dimonis... Es lo que s' ha de veure.

Aquesta vegada la crissis ministerial se va resoldre en pocas horas. Se coneix que'l Sr. Moret ho tenia tot preparat feya temps. El fogó encés, la paella a punt, l' oli previngut y 'ls ous a l' alcans de la mà.

No ha tingut que fer més que trencarlos, batrelos, y tirarlos á la paella, y després de una girada, ja tenim la truyta feta.

Ara no més falta saber una cosa: ¿durará molt aquesta truyta?

Fins el Papa's declara enemich de certas ordres religiosas.

A conseqüència d' una inspecció ordenada últimament n' acaba de disoldre deu, franceses, espanyolas ó inglesas. Creyem que aquestas deu serán la primera tanda... ó la primera tunda.

Papistas espanyols: ja sabéu lo que 'us toca: imitar á Pío X. Y si vosaltres no ho feu, ho haurém de fer nosaltres.

Al últim els noruecs s' han decantat per estableir en aquell país la forma monàrquica, havent donat la corona á un net del rey de Dinamarca, gran proveidor de prínceps y princesses regnants.

Lo que han fet resulta, després de tot, un entreteniment com un altre qualsevol.

Perque en materia de reys postissons, s' imposa casi sempre als pobles una doble feyna:

Primera: la d' elegirlos. Y segona: la de destronarlos.

Espigolat en un periódich extranger:

«Guillermo II se dispuso á visitar al Papa.

»En Pep Sarto ha declarat:

»Comogot me sento per aqueixas marcas d'estimació; pero jo espero que las marcas no li farán olvidar els marks.

Al perruquer senyor Pol va preguntá un parroquí:

—Tothom se té de mirá en aquest mirall tot sol?

—Pregunta més importuna, (va di entre si'l perruquer).

Mes va contestar certer:

—No es pas tot sol, qu' es tot lluna.

A un enquadernador li van donar entenent que pledejés contra un que li devia molts diners.

Busca un procurador que ab bonas intencions l' aconsellés.

Y 'l fulano va ferhe tan ben fet, que quan el va tenir pobre y pelat y á més perdut el plet, li va portá'l trasllat cuitis ab fil vermell per fer mes goig molt ben apilotat.

Y al contemplarlo l' enquadernador deya de rabi mitj tornantse boig:

—Malehit procurador, vosté si que m' ha ben enquadernat.

Mira, —(m' va dir ma muller): vull despaxtar la minyona, perque, noy, per res es bona.

—Es clar que ho tindrás de fer.

—Ja 'm sab greu, per xó, la pobra!

Però es tonta en demasia.

—Dígamho á mi: tot lo dia ja veus que li estich á sobre.

FELIÓNS PETIT

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.ª KARADA.—Ca-ram-bo-la.

2.ª GEROGLÍFICH.—Com mes casas mes escalas.

Han endavatinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Quimet Mercader, Sebastián Bosch, Niestasola Uñaví Igualadí, Un imperlidirinqui, Miguel Solé (a) el Noy, Joan Anaya, J. Faiges Canals y Joseph Gili M. (Pep Pó).

TRENCA-CLOSCAS

ROSITA SIMON Y CROS

Formar ab aquestes lletras degudament combinadas el títul de una sarsuela.

A. CARARACH

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom d' home.
4 5 3 4 5 3 2.—Aucell.
3 5 1 2 3 7.—Temps de verb.
3 5 6 7 8.—Nom d' home.
4 5 3 5.—Animal.
4 7 3.—Riu d' Espanya.
2 6.—Per pescar.
1.—Consonant.
3 7.—Nota musical.
4 3 5.—Quan fa mal temps.
3 2 4 2.—Animal.
6 5 4 5 3.—En las fàbricas.
1 7 8 3 7 6.—Temps de verb.
4 3 5 1 2 3 7.—> >
1 2 3 3 5 4 2 3.—> >

ENRICH BOFILL

ENDAVINALLA

Pujó, baixo, vaig y vinch,
salto y corro sens parar;
tothom per ferme and' m' pega
y qui' m' pega es qui' s' fa mal;

—Una planxa y un embull.

ENDEVINALLES.

XARADA

—¡Pepe!... —Senyora?... —Vina.

Ves desseguida á la tot, y porta'm una primera ters-girada-cinch de polps.

—Vol dir que, avuy, senyoreta, hi haurá bona prima-dos?

—Crech que si. —Donchs vaig á véureho...

—Escola.

—Mani.

—Que no resultin com els de quinta-quatre-girat, sobre tot.

—Y quina hu-tersa, que feyan!

—Avuy ja ho fare millor.

Aniré al hu-dos-tercera,

que m' sembla qu' es un bon noy;

puig quan he comprat á n' ell,

ni m' ho prima-cinch tampoch.

Y si ho fa alguna vegada,

me dona un hu bastant bo,

y 'm difu quart-dos y altres coses.

—¿Qu' es castellá?

—D' Aragó;

de Cinch-tercera-segona.

—Ah, vamós, y entre tots dos,

hi ha alguna cosa ¡oy!, Pepe?

—Dugas, senyora, soch jo poch pera ell.

—Ters algún quartó?

—No: pro no es pobré del tot,

posecheia una cinch-segona

y després un carretó,

que per' guanyar la ters dugas,

la vritat, ja n' hi ha prou.

Luego, ab la prima-segona

treu un jornal bastant bo.

—Bueno, bueno, ves depressa;

si vos arregleu, millor.

Apa, corre, que t' espera

pera esmorzar, el senyor.

SAMUEL GRAN É IRURUETA

tinch amichs y tinch contraris que 's travessan capitals.
Soch molt dura y soch molt tova y fins bona per menjat.

FRANCÉS DEL GIRO MÉTUO

GEROGLÍFICH

++

AL AL

QE

AL AL

ARTEMIO GRAN

Caballers: J. M. (a) Tricnecas, Juanijo, Sebastián Bosch, Niestasola Uñaví Igualadí, Calet, F. Casas, Fe de la Flor, Juanet A., G. P. el Noy de la Gornalera, J. Faiges Canals, y Joseph Gili M. (Pep Pó). No.

Caballers: A. Cararach, Sebastianet (a) Piñana y Pep del Pí: Sí.

Caballer: Estanislao Vives Ollé: Vosté mateix... Si té i gust d' enviar alguna cosa y está bé, la publicaré...—S. Roig y Ríbas: No'ns acaba de fer el pes.—Isidre Vendllell: No'ns acaba de fer el pes.—J. Orravan: Vía foral—G. Pasqual: Deu no l' ha cridat pel camí dels Artistas.—J. Moret de Gracia: Gracias y... no hi ha de qué.—J. Bosch y Romaguera: Veuré...—J. Gili M.: Res d' aquest color.

—L. S. y P.: No'ns podrem fer favors tan grossos.—J. Casas: No'ns vé de gust.—Carles de Laviola: Entra en cartera, per si acaba...—Tamerlán: No li prometo. Es molt llarg, y lo que abunda ha de ser molt bo per agradar.—G. de la S. y de la P.: No resulta del nostre agrado.—F. G. y J. P.: No podrem insertar las correspondencias que han tingut á be enviarnos, per varijs rahóns.

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUILLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C°

Próxim á sortir: ALMANACH de LA CAMPANA DE GRACIA

pera l' any 1906

EL MÉS POPULAR Y L' MÉS ANTICH DELS ALMANACHS POLÍTICHS QUE 'S PUBLICAN Á ESPANYA

Formarà un tomo d' unes doscentas páginas, materialment atapahidas de dibuixos satírichs y polítichs de palpitant actualitat y de variadíssim text degut als primers escriptors de Catalunya, d' Espanya y de Europa.

Valdrá DOS rals. —Sortirà dintre de pochs días